

Hare Excellentie
S. van Veldhoven-van der Meer
Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Briefnummer
20/10.049/Stre/AB
Onderwerp
EU database afvalstoffen

Den Haag
23 maart 2020
Telefoonnummer
070-3490359
E-mail
streekstra@vnoncw-mkb.nl

Excellentie,

De Europese richtlijn afvalstoffen verplicht bedrijven om voor elk onderdeel van een product waarin “zeer zorgwekkende stoffen” zitten, deze te registreren in een database (art. 9 WFD). Deze verplichting heeft tot doel om de circulaire economie te bevorderen: verwerkers van afval kunnen zo weten in welke producten en onderdelen van producten gevaarlijke stoffen zitten en daarmee rekening bij hergebruik van materialen of grondstoffen in de circulaire economie. Met deze kennis kan een risico afweging plaatsvinden over het gebruik van secundaire grondstoffen en worden problemen met de gezondheid en voor het milieu voorkomen.

Het bedrijfsleven ondersteunt deze doelen en vindt de ontwikkeling van de circulaire economie zeer belangrijk. De vormgeving van de database zoals voorgesteld door het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) schiet evenwel haar doel voorbij. Door van alle producten die in Europa worden gemaakt of geïmporteerd op onderdeel-niveau te eisen welke zeer zorgwekkende stoffen er in zitten, dreigt een enorme administratieve last voor het bedrijfsleven. Het verkrijgen van informatie over gevaarlijke stoffen is zeer bewerkelijk of soms onmogelijk, mede door de complexe internationale supply chains, waarbij veel bedrijven in de supply chain zich buiten de EU bevinden en niet onder de regels vallen. Ook vraagt het ECHA extra informatie die niet noodzakelijk is voor veilig gebruik. Verwerkers van afval geven bovendien aan weinig nut in de database te zien en dat het hen niet of onvoldoende helpt om gebruikte producten of secundaire grondstoffen in te zetten in de circulaire economie. Een groot deel van de informatie uit de database zal straks ongebruikt blijven, omdat afvalverwerkers hier in de praktijk weinig tot niets mee kunnen.

Wij vragen u daarom in Brussel in overleg te gaan met uw collega's om de problematiek en mogelijke oplossingen te bespreken. Doel moet zijn dat bedrijven bij de start van de database op 5 januari 2021 alleen informatie aanleveren die daadwerkelijk gebruikt kan worden om de circulaire economie en het beschermen van het milieu te versterken. Wij zien de volgende oplossingen:

- De invulling van de database toesnijden op de behoefte aan informatie bij afvalverwerkers en recyclebedrijven, zodat zij het inzicht krijgen dat zij nodig hebben. Dat kan middels een gefaseerde aanpak, waarbij gestart wordt met de producten en zeer zorgwekkende stoffen die op dit moment een probleem vormen voor de afval- en recyclesector. De door producenten en importeurs aangeleverde informatie kan dan direct gebruikt worden met een positief effect op milieu en circulaire economie.
- Daarnaast kan gewerkt worden met een massabalans: focus op producten en grondstoffen die het meeste kunnen bijdragen aan recycling en daar waar hoge percentages zeer zorgwekkende stoffen voorkomen die anders in het milieu zouden komen. Dit kan stapsgewijs aangescherpt worden, in lijn met de behoefte aan informatie in de praktijk van de afval- en recyclesector.
- Tot slot pleiten we voor het voorkomen van onnodige administratieve lasten, door het mogelijk maken van automatisch uploaden van informatie, het beperken van de vraag tot het wettelijke minimum, en het investeren in een gebruiksvriendelijke database.

Naast een goed functionerende database, die aansluit op de praktijk, pleiten we voor een impuls van de overheid aan bedrijven die werken aan innovatieve oplossingen die het mogelijk maken om minder zeer zorgwekkende stoffen toe te passen in producten. Door deze stoffen te vervangen voor minder gevaarlijke stoffen, kunnen we het probleem aan de voorkant aanpakken.

In de bijlage hebben we een en ander nader uitgewerkt. Wij zijn graag bereid een nadere toelichting te geven.

Hoogachtend,

Guusje Dolsma
plv directeur Beleid

BIJLAGE

Stoffendatabase moet aansluiten op praktijk

Voor een succesvolle circulaire economie is het nodig dat afvalbedrijven kennis hebben over de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in het afval. Hiervoor is het van belang de noodzakelijk informatie te verkrijgen over de samenstelling van de producten. De door ECHA voorgestelde implementatie van artikel 9 WFD zal hieraan weinig bijdragen omdat het niet aansluit bij de werkwijze van afvalbedrijven.

De administratieve opgave is omvangrijk en de kosten hoog

Om een illustratie te geven waarom de kosten hoog uitvallen op basis van het huidige voorstel van ECHA, geven wij het (geanonimiseerde en reëel) voorbeeld van een bedrijf dat MR's fabriceert, een koelelement. Het bedrijf importeert het MR-element van buiten de EU. Zij kent wel de specificaties van het koelsysteem en welke REACH substances erin zitten maar heeft geen kennis van de extra informatie die ECHA gaat vragen door voor elke onderdeel het koelsysteem bestaat aan te geven of er SVHC's¹ in zitten. Daar is de supply-chain te complex voor. In het voorbeeld van het MR systeem:

MR Systeem > Koelsysteem > Controller > Voeding > PCBA > Module > Condensator > Isolatiemateriaal (article).

De gevraagde gegevens liggen dus 8 lagen diep in de supply-chain, die bovendien voor een groot deel buiten de EU is en die dus niet hoeven te voldoen aan de informatieplicht van EU wetten. ECHA neemt in al hun argumenten en voorbeelden aan dat de supply-chain zich volledig in de EU bevindt en dat op elk niveau in de supply chain deze informatie in de SCIP² database zal komen. Maar dat is dus feitelijk onjuist.

Los van deze fundamentele punten, constateren wij dat ECHA met een bijzonder smal budget van met € 0,5 miljoen maar zeer beperkte middelen heeft om een klantvriendelijk database te bouwen voor potentieel mogelijk miljoenen artikelen. ICT-experts melden nu al dat veel productgegevens handmatig moeten worden ingevoerd met alle bijkomende kosten voor het bedrijfsleven.

ECHA vraagt meer dan nodig

Het stoffenagentschap vraagt meer informatie van producenten en importeurs van producten dan wat strikt genomen vereist is in de WFD. Wij vinden dat ECHA van deze extra informatie vraag moet afzien en zich moet beperken wat strikt genomen nodig is. Overigens is die extra gevraagde informatie ook niet beschikbaar in de supply chain, omdat die nooit nodig was. Bedrijven geven aan dat enorm kostbaar en praktisch onmogelijk is om die extra informatie op tijd te verzamelen en te structureren in een

¹ SVHC staat voor: Substance of Very High Concern

² SCIP staat voor: Substances of Concern In articles as such or in complex Products

declaratie per product in de SCIP database.

Ter verduidelijking, de Artikel 9 WFD is gebaseerd op REACH art. 33.1, namelijk het communiceren van “*sufficient information, available to the supplier, to allow safe use of the article including, as a minimum, the name of that substance.*”.

ECHA verlangt echter extra informatie, zoals *Article identifier, Production in EU (y/n), Number of linked articles, Concentration range & Material/Mix category*. Deze informatie is niet beschikbaar, omdat die meestal niet relevant is voor ‘allowing safe use’ en voorbij gaat aan wat REACH art 33.1 vereist.

Voorstellen verbetering informatievoorziening zorgstoffen en circulaire economie.

Verbetering 1: Start met combinaties van SVHC stoffen en afvalstromen die in de recycling problemen veroorzaken en gebruik een gefaseerde aanpak

De SCIP database verzamelt informatie van *alle* producten die in Europa worden gemaakt en geïmporteerd en hun SVHC-stoffen met een concentratie van 0,1% m/m of hoger. Het gaat om miljoenen producten en hun sub componenten en momenteel ruim tweehonderd stoffen (REACH Kandidaatslijst voor autorisatie³). Deze combinatie zal leiden tot de grootste Europese database ooit. De meeste producten zullen ondanks de aanwezigheid van SVHC-stoffen met percentages hoger dan 0,1% geen probleem veroorzaken in de afvalfase maar moeten wel in de database worden opgenomen. Idealiter zou een logische werkwijze zijn om dat de overheid een kader schept om aan te geven voor lijsten van stoffen. Onderdeel van dat kader kan zijn om bedrijven in de afval- en recyclingsector gevraagd worden een lijst samen te stellen van SVHC-stoffen die problematisch zijn en daar een rangorde en prioritering in aan te brengen. Daarna kan worden bekeken uit welke producten deze SVHC-stoffen komen, om vervolgens alleen deze producten in een database op te nemen. De lijst kan daarna worden uitgebreid waarbij het verstandig is om eerst na te gaan of er in de dagelijkse afvalpraktijk ook echt succes is geboekt. Zo wordt aangesloten op de bedrijfspraktijk.

Verbetering 2: Werk met een massabalans

Afvalbedrijven kunnen niet alle stoffen (inclusief SVHC-stoffen) uit alle producten die in zeer lage concentraties aanwezig zijn scheiden. Als het technisch al haalbaar is, dan wegen de kosten niet op tegen de baten. Afvalbedrijven ontvangen grote gemengde afvalstromen met een breed scala van verschillende producten die zoveel mogelijk mechanisch verwerkt worden. Het is twijfelachtig of men in staat is om individuele producten te identificeren in bijvoorbeeld: bouw- en sloopafval, elektrische en elektronische apparaten of huishoudelijk restafval. Afvalbedrijven zijn er op gericht om waarde toe te voegen aan afvalstromen en hier bruikbare grondstoffen van te maken die aan alle wettelijke eisen maar ook klantspecificaties voldoen. Het ligt daarom voor de

³ Zie <https://echa.europa.eu/nl/candidate-list-table>

hand om de focus te leggen op die producten met SVHC-stoffen die in de afvalfase qua gewichtspercentage de grootste bijdrage aan recycling kunnen leveren en de daarmee beoogde milieuwinst. De recycling van 10 producten met SVHC-stoffen in percentages van 10% of hoger levert immers meer milieuwinst op dan 1.000 producten met 0,10% SVHC-stoffen. Als producten in verbrandingsovens worden verwerkt dan ontbreekt het nut voor opname van die producten in de database zelfs volledig. Baseer de aanpak dus op een massabalans waarmee aantoonbare milieuwinst kan worden bereikt tegen de laagst mogelijke kosten. Introduceer hierbij eventueel een trapsgewijze aanscherping van de gewichtsgrens over een langere tijdsperiode.

Verbetering 3: Automatiseer de procedure en beperk het tot het wettelijke minimum
ECHA levert onder grote tijdsdruk en met een zeer klein budget haar database op. Het gevolg daarvan is dat er niet of nauwelijks rekening is gehouden met de eisen vanuit producenten en importeurs. ECHA staat nu slechts één format voor het uploaden van informatie. En in dit format eist ECHA meer informatie dan op basis van artikel 33 van de REACH Verordening verplicht is. Bedrijven en complete sectoren die werken met andere (ICT) formats en standaarden moeten extra kosten maken en of informatie handmatig uploaden. Alle kosten die op deze wijze bij ECHA zijn bespaard leiden tot een veelvoud aan kosten bij de bedrijven. Kosten die uiteindelijk worden doorbelast aan alle eindgebruikers en belastingbetalers in de Europese Unie. We vinden dat de Europese Commissie het ECHA in staat moet stellen de database zo in te richten dat handmatige invoer voorkomen wordt. Daarbij moet rekening worden gehouden dat bedrijven die op 5 januari 2021 in staat moeten zijn om hun informatie te uploaden zo snel mogelijk moeten weten waar ze aan toe zijn. Er is daarom nu al sprake van een tijds-klem. Wij roepen op om meer te investeren in de bedrijfsvriendelijke database.

Verbetering 4: Faciliteer preventie en substitutie van SVHC stoffen

Bedrijven voegen SVHC-stoffen toe omdat ze noodzakelijk zijn. Bijvoorbeeld een brandvertrager in een printplaat. Idealiter wordt het gebruik van SVHC-stoffen in producten voorkomen. Veel problemen gekoppeld aan SVHC-stoffen die nu in het afvalstadium worden ontdekt en gerelateerd zijn aan het gebruik van SVHC-stoffen, zijn het gevolg van besluiten die soms al tientallen jaren geleden zijn genomen op basis van de kennis en stand van de techniek van destijds. Preventie en substitutie van het gebruik van SVHC-stoffen moet daarom worden gestimuleerd. Producenten en importeurs kunnen dat niet alleen. Ze weten niet of hun product in de afvalfase wel of niet een probleem veroorzaakt. Bedrijven zullen substitutie uitvoeren als de klant bereid is de kosten te betalen ook als het project niet succesvol is. Daarom is samenwerking nodig tussen bedrijven, kennisinstellingen en afval- en recyclingbedrijven. Substitutie levert een directe bijdrage aan het milieu en maakt de Europese industrie ook innovatiever en competitiever. Het is logisch als preventie en substitutie van SVHC-stoffen wordt gefaciliteerd door middel van Europese innovatieprogramma's.